

Силабус курсу:

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 «Психологія»/ Психологія соціальної роботи
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

Шелест Олена Василівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

shelest@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-095-680-21-72

телефон

+38-095-680-21-72

телеграм

месенджер

аудиторія за

розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти отримають знання з теоретико-методологічних медико-соціальних основ психологічної допомоги, набувають теоретичних і практичних навичок застосування психологічних технік у роботі, а також практичних навичок відпрацювання основних форм і методів надання психологічної допомоги представникам різних клієнтських груп.

Результати навчання:

Знати:

- теоретико-методологічні медико-соціальні основи психологічної допомоги;
- основні форми і методи надання психологічної допомоги;
- теоретичні і практичні навички застосування психологічних технік у роботі.

Передумови до початку вивчення:

для вивчення дисципліни «Медико-соціальні основи психологічної допомоги» здобувач вищої освіти попередньо повинен набути програмні результати навчання, пов'язані з обізнаністю з предметною галуззю дисциплін «Теорія і практика соціальної роботи», «Соціально-психологічна робота з різними групами клієнтів», «Система організації соціальних служб та соціальної допомоги»

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання курсу є знайомство з теоретико-методологічними медико-соціальними основами психологічної допомоги, формування готовності студентів до реалізації основних форм та методів психологічної допомоги населенню в процесі виконання їхньої професійної діяльності

Внаслідок вивчення дисципліни здобувач набуде таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів психологічної науки та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

ФК01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК03. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК06. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК08. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, програмними результатами вивчення дисципліни є такі:

ПРН01. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН02. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціально-психологічної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

ПРН03. Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.

ПРН04. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі психології, соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН05. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.

ПРН06. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.

ПРН07. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

ПРН08. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

ПРН09. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціально-психологічної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.

ПРН10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціально-психологічної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до її цінностей.

ПРН11. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціально-психологічної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.

- ПРН12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.
- ПРН13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.
- ПРН14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики.
- ПРН15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.
- ПРН16. Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні.
- ПРН17. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.
- ПРН19. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ЛЮДИНИ З ВАДАМИ ЗДОРОВ'Я	денна 2/0/1 заочна 0,4/0/0,2	Основні тенденції показників інвалідності в Україні. Медико-соціальні проблеми інвалідності. Інвалідність і інвалідизація населення. Медико-соціальні аспекти адаптацій та дезадаптацій	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАХВОРЮВАНЬ	денна 2/0/1 заочна 0,4/0/0,2	Хвороби системи кровообігу як соціально-гігієнічна проблема. Травматизм – як соціально-гігієнічна проблема. Алкоголізм, тютюнопаління, наркоманія як медико-соціальна проблема.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	денна 2/0/1 заочна 0,4/0/0,2	Захворювання нервової системи. Психологічні травми, психоневрози. Стрес. Біосоціальні причини прояву стресу. Самогубства в сучасному суспільстві. Особливості суїцидальної поведінки в Україні. Проблеми залежностей в сучасному суспільстві. Законодавство країн світу в боротьбі з «залежністю»	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА	денна 2/0/1 заочна 0,4/0/0,2	Сутність та завдання психологічної допомоги. Основні категорії психологічної допомоги. Поняття психічного здоров'я та проблема розмежування психічної норми і патології. Загальна характеристика видів, форм та напрямів психологічної допомоги. Методи психологічної допомоги	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ЛЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5.	ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ПРИ СТРЕСІ	денна 2/0/1 заочна 0,4/0/0,2	Поняття стрес. Симптоми стресу. Аантистресорні методики. Комплексний підхід щодо профілактики стресів	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА У ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ	денна 2/0/1 заочна 0,4/0/0,2	Поняття екстремальність. Психотравма, психотравмуючі фактори, психопатологічні психогенні розлади. Екстрена психологічна допомога.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	ПРАКТИКУМ З ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ	денна 6/0/4 заочна 1,6/0/0,8	Методика "40 КРОКІВ". Можливі варіанти ігрових ситуацій соціально-психологічних тренінгів. Практичні рекомендації зі збереження працездатності та підтримання здорового способу життя. Зміст соціально-психологічних заходів збереження працездатності. Десять секретів щирою щастя. Телефон довіри. Аутогенне тренування. Медитація за назвою «Будинок моєї душі». Змішані методи психічної саморегуляції. Перша допомога в гострій стресовій ситуації. Етапи надання психологічної допомоги постраждалому населенню у надзвичайній ситуації	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 20/0/10 заочне 4/0/2		

Рекомендована література:

1. Акименко Ю. Ф. Дистанційна психологічна допомога: філософія взаємин консультанта і клієнта / Ю. Ф. Акименко // Проблеми соц. роботи: філософія, психологія, соціологія. - 2016. - № 1. - С. 7-14.
2. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: учб. посібник для студентів ст. курсів психол. фак. та від-нь ун-тів) / Худож. оформ. В.Б. Лопарева. – Харків: Фоліо, 2016. – 237 с.
3. Бочелюк В.Й., Пучина О.В. Організаційна психологія на підприємстві. К.: ТОВ «КНТ», 2019. 272 с.
4. Булах І.С. Консультативна психологія: навч. посіб. / І. С. Булах, І. М. Бушай, В. У. Кузьменко, Е. О. Помиткін, Ю. А. Алексєєва; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2016. - 458 с.
5. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування / С.В. Васьківська. – К.: Четверта хвиля, 2017 – 256 с.
6. Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ. В. Хомика. – К.: Либідь, 2017. – 520 с.
7. Кузікова С. Основи психокорекції. К.: Академія, 2021. 336 с.
8. Лагутін В.А. Практична психологія: основи психологічного консультування / В.А. Лагутін, О.П. Ілларіонова. – Д.: ДУЕП ім.Альфреда Нобеля, 2018. – 160 с.
9. Легка Л. М. Організація діяльності психологічних служб [Текст] : навч. посіб.
10. / Л. М. Легка, Л. Г. Семенча. – Львів : Новий Світ - 2000, 2018. – 371 с. – (Вища освіта в Україні).
11. Любіна Л.А. Психодіагностика: навч. посіб. – Чернівці: Яворський Н.С. [вид.], 2018. – 276 с.
12. Максименко С. Загальна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
13. Панок В.Г. Психологічне консультування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / В. Г. Панок, І. М. Зварич, Я. В. Чаплак, О. М. Чернописький; ред.: І. М. Зварич, В. Г. Панок, В. М. Радчук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Чернівці: Рута, 2017. - 272 с.
14. Печій П. Символдрама в кризовій інтервенції / П. Печій // Форум психіатрії та психотерапії. — Том 7. — Львів, 2017.
15. Подшивалкіна В.І., Дементьєва К.Г. Соціально-психологічний практикум. Київ: КНТ, 2019. – 104 с.
16. Попович І.С. Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика: навч.-метод. посіб. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2019.
17. –160 с.
18. Практика телефонного консультування: хрестоматія / Ред.-сост. А.Н. Моховиков. — М. : Смысл, 2018. — 379 с.
19. Ранняя диагностика и коррекция. В 2 т.: практическое руководство / под ред. Удо Б.Брака; [науч. ред. русского текста Н.М.Назарова; пер. с нем. В.Т.Алтухова]. Т.1. Нарушения развития. – М.: Издательский центр
20. «Академия», 2017. – 320 с.
21. Ранняя диагностика и коррекция. В 2 т.: практическое руководство / под ред. Удо Б.Брака ; [науч. ред. русского текста Н.М.Назарова; пер. с нем. В.Т.Алтухова]. Т.2. Нарушения поведения. – М. : Издательский центр
22. «Академия», 2017. – 304 с.

23. Рибін В. Методологічне обґрунтування соціального захисту населення як багатофункціональної системи / В.Рибін // Вітакультурний млин. – 2017. – Модуль 19. – С. 46-52.
24. Ромек В.Г. Психологическая помощь в кризисной ситуации / В.Г.Ромек, В.А. Конторович, Е.И. Крукович. – СПб.: Речь, 2017. – 256 с.
25. Сафонова Л. В. Содержание и методика психосоциальной работы : [учеб. пособие для студ. высш. учеб.заведений] / Л. В. Сафонова. – М.: Изд. центр "Академия", 2016. – 224 с.
26. Соціально-психологічні основи ділового спілкування : навч. посіб./ Є.І. Бородін, К.В. Комарова, Н.А. Липовська, Т.М. Тарасенко. – Дніпро: ГРАНІ, 2019. 184 с.
27. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т. М. Титаренко. - К. : ГЛАВНИК, 2016. - 96 с.
28. Тихомирова Є.Б., Постолювський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. Рівне : Перспектива, 2017. 240 с.
29. Фурман А. В. Історія соціальної роботи [Текст] : підручник / А. В. Фурман, М. В. Підгурська. - К. : Академія, 2018. - 160 с.
30. Фурман А.А. Психологія особистості : ціннісно-орієнтаційний вимір : [монографія] / А.А. Фурман. – Одеса: ОНПУ; Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 312 с.
31. Фурман О. Громадянська відповідальність особистості як предмет психологічного дослідження / Оксана Фурман // Психологія і суспільство. – 2015. – №1. – С. 65-91.
32. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Навч. посібн. модульно-рейтинговий курс. – 3-тє вид. – К.: Видавничий дім
33. „Персонал”, 2019. – 544 с.
34. Бобирьов В.М., Скрипніков А.М., Телюков О.С. Афективні розлади : клінічний та психофармакологічний аспекти: навчально-методичний посібник для лікарів-інтернів, магістрантів, клінічних ординаторів та аспірантів за фахом «психіатрія». Полтава: «Дивосвіт», 2014. 133 с.
35. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
36. Коқун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с.
37. Коцан І.Я., Ложкін Г.В., Мушкевич М.І. Психологія здоров'я людини. За ред. І.Я. Коцана. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.
38. Кричковська Т.Д. Психологія аномального розвитку: навч. посіб. Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. К.: КНТ. 2016. 163 с.
39. Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І.А., Максименко К.С. Медична психологія: підручник. 2-е вид. К.: Слово, 2014. 516 с.
40. Основи медичної психології: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2014. 255 с.
41. Піддубний В.Л. Медико-психосоціальна допомога при психічних розладах: навчальний посібник. Запоріжжя, 2017. 80 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 1 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	25 (5 практичних по 5 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	35
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.